

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

««Ας μαγειρέψουμε.....τηλεοπτικά»»

ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

«Ας μαγειρέψουμε.....τηλεοπτικά»

Δημιουργός

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Απρίλιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

4η ενότητα: «Φροντίζω την υγεία και τη διατροφή μου»

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης:

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα:

Βιολογία

Οικιακή Οικονομία

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης:

Αγωγή Υγείας

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη.

II. Εικονικός χώρος: [Edmodo](#).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για να υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση, κρίνονται απαραίτητα τα εξής:

- να είναι διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής·
- οι μαθητές/τριες να διαθέτουν τις βασικές δεξιότητες σχετικά με τη χρήση του Η/Υ και ιδιαίτερα με τον επεξεργαστή κειμένου και την πλοήγηση στο διαδίκτυο, αλλά και·
- να έχουν προηγηθεί σχετικές δραστηριότητες εξοικείωσης με μηχανές αναζήτησης, δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων, με διαδικτυακά εργαλεία·
- οι μαθητές/τριες να είναι εξοικειωμένοι/ες με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και να έχουν εμπλακεί σε συνεργατικές δραστηριότητες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αρχική ιδέα είναι να αξιοποιηθεί η περιρρέουσα ατμόσφαιρα των τηλεοπτικών εκπομπών που αφορά τη μαγειρική και τη γαστρονομία. Παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον η πληθώρα των «masterchef» οι οποίοι αποτελούν τα σύγχρονα πρότυπα των παιδιών. Όταν παλιότερα ρωτούσες τα παιδιά τι ήθελαν να γίνουν όταν μεγαλώσουν, η απάντηση ήταν τραγουδιστές, ποδοσφαιριστές, κινηματογραφικοί αστέρες. Τα προβαλλόμενα είδωλα αλλάζουν σταδιακά και μαζί τους οι επιλογές των παιδιών.

Μπορούμε να ξεκινήσουμε από την αναζήτηση, ανάγνωση μιας εύκολης και υγιεινής μαγειρικής συνταγής, τη δημιουργία παραλλαγών, την εκτέλεση, να αναρωτηθούμε πόσες εκπομπές μαγειρικής αντέχει ακόμα η ελληνική τηλεοπτική αγορά, να συζητήσουμε για την κουλτούρα του «φουντισμού», την τηλεοπτική «σεφοκρατία» και την αποβλάκωση των τηλεθεατών από το συνεχές σφυροκόπημα των τηλεοπτικών σεφ. Θα περάσουμε στην ανάγνωση συνταγών ομορφιάς, επιτυχίας, επαγγελματικής ανέλιξης και θα καταλήξουμε στην ανάγνωση συνταγών για την παραγωγή ταινιών βιβλίων, προτύπων ζωής.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η προτεινόμενη διδακτική παρέμβαση δημιουργήθηκε έχοντας ως θεωρητικό υπόβαθρο σύγχρονες παιδαγωγικές έρευνες, σύμφωνα με τις οποίες η μάθηση δεν εκλαμβάνεται ως αποτέλεσμα μιας απλής διαδικασίας μετάδοσης της γνώσης από τον δάσκαλο στον μαθητή, αλλά ως μια σύνθετη επεξεργασία, στην οποία ο μαθητής συμμετέχει ενεργά και δημιουργικά στην κατασκευή και συγκρότηση της γνώσης. Οι βασικές αρχές των θεωριών μάθησης που αξιοποιήθηκαν είναι η άποψη του κονστρουκτιβισμού ότι ο μαθητής είναι ενεργός στην κατασκευή της γνώσης και ότι ο εκπαιδευτικός είναι εμπνευστής και καθοδηγητής στην ανακαλυπτική γνωστική διαδικασία. Επίσης, η άποψη του Vygotsky ο οποίος υποστηρίζει ότι η μάθηση

επιτυγχάνεται μέσα από κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τέλος η ευρετική-ανακαλυπτική θεωρία μάθησης του Bruner που ευνοεί την αυτενέργεια του μαθητή και την ανάληψη πρωτοβουλιών. Ο μαθητής δεν είναι παθητικός δέκτης κατά τη διδακτική πράξη, αλλά παράγει μάθηση χρησιμοποιώντας τη λογική του και αξιοποιώντας τη δημιουργική σκέψη του. Η μορφή διδασκαλίας που επιλέχθηκε είναι η ομαδοσυνεργατική, διότι αυτή ευνοεί την ελεύθερη έκφραση των ιδεών, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, τη θετική αλληλεξάρτηση των μελών της ομάδας. Κατά την ομαδοσυνεργατική μάθηση αναπτύσσεται το αίσθημα της ατομικής και της συλλογικής ευθύνης, ενθαρρύνεται η προσωπική εμπλοκή των μαθητών και εμπλουτίζεται η γλώσσα τους με τρόπο φυσιολογικό, μέσω του λεξιλογίου και των εκφραστικών μέσων που απαιτούνται για τα θέματα που ερευνούν.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Στο μαθητικό κοινό προσφέρεται ευρύ φάσμα γνώσεων από το δημοτικό στο θεματικό πεδίο της διατροφής, ενώ η ποικιλία των γνωστικών αντικειμένων που το διεκδικούν, το εμπεριέχουν ή το φιλοξενούν στη θεματική τους, όπως π.χ. η οικιακή οικονομία, η φυσική αγωγή, η βιολογία, καθώς και το είδος των διδακτικών μεθόδων που προτείνεται να χρησιμοποιηθούν για την προσέγγισή του, με κυρίαρχη την ερευνητική-ανακαλυπτική, υπόσχονται ότι οι γνώσεις μπορούν να μετατραπούν σε δεξιότητες και στάσεις/αξίες, ώστε να διαμορφωθούν ενεργοί και συνειδητοποιημένοι ως προς το θέμα πολίτες.

Μπορούν οι μαθητές/τριες:

- να αποκτήσουν γνώσεις, πληροφορίες για την ανάγνωση του θέματος «τηλεοπτική διατροφή» μέσα από ένα νέο πρίσμα·
- να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα, ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά αυτές τις πληροφορίες και να υποψιάζονται για το τι συμβαίνει γύρω τους και τι υπάρχει πίσω από τα φαινόμενα·

- να αποκτήσουν τις δεξιότητες που συνολικά μπορούμε να ονομάσουμε κριτικό γραμματισμό.

Η ανάγνωση μιας συνταγής θα ενεργοποιούσε ένα σχήμα βασισμένο στη γνώση και στις προσδοκίες του αναγνώστη που αφορούν τις διαδικασίες και τα στάδια που ακολουθούνται στη μαγειρική. Η γνώση αυτή θα μπορούσε να είναι διάφορων ειδών· στην πιο απλή μορφή:

- γνώση του πραγματικού κόσμου σχετικά με το πώς μαγειρεύει κανείς, τα σκεύη, τα υλικά και το περιβάλλον που απαιτείται.
- μαθηματική γνώση για τον υπολογισμό των υλικών, το άναμμα του φούρνου στη σωστή θερμοκρασία, την επιλογή του σωστού μεγέθους ταψιού.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι γνώσεις για τη γλώσσα συνδέονται με τις γνώσεις για τον κόσμο, γιατί κατακτώνται επαγωγικά, καθώς μελετώνται κείμενα που αφορούν τις γνώσεις για τον κόσμο αλλά και γιατί οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται την κατάκτησή τους ως προϋπόθεση για την επιτυχημένη παρέμβασή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Επίσης, ένας από τους βασικούς στόχους της γλωσσικής διδασκαλίας είναι η καλλιέργεια του προφορικού και γραπτού λόγου, δηλαδή της τεχνολογικά διαμεσολαβημένης επικοινωνίας. Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) αποβαίνουν σταδιακά μέσα τεχνολογικά διαμεσολαβημένης επικοινωνίας (literacy practice) και χρησιμοποιούνται παράλληλα με τα παραδοσιακότερα μέσα (Κουτσογιάννης 2007).

Μπορούν οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν:

- γλωσσική γνώση σχετικά με το πώς οργανώνονται οι συνταγές ως κειμενικό είδος, ειδική ή τεχνική γλώσσα. Π.χ. τα ρήματα στο κειμενικό αυτό είδος χρησιμοποιούνται, για να περιγράψουν πράξεις που συνδέονται με το μαγείρεμα («ανάβω», «λιώνω», «αναμειγνύω», «ανακατεύω», «χτυπώ»)· το συγκεκριμένο κειμενικό είδος, προσφέρεται πάρα πολύ και για τη διδασκαλία της προστακτικής (συνοπτική/μη συνοπτική)·

• ικανότητα συσχέτισης της αλληλουχίας των συμβάντων της συνταγής (πρώτα...στη συνέχεια...τέλος).

Γραμματισμοί

Νέοι γραμματισμοί

Τα παιδιά είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία εξοικειωμένα με την τεχνική διάσταση της αξιοποίησης των υπολογιστών ως μέσων πρακτικής γραμματισμού. Γνωρίζουν δηλαδή τις συμβάσεις της γραφής ενός κειμένου σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, τις συμβάσεις της αναζήτησης μέσω του διαδικτύου κλπ. Από τα περιβάλλοντα αυτά τη μεγαλύτερη διάδοση έχει το διαδίκτυο. Όσο όμως προχωρούμε σε πιο απαιτητικές χρήσεις των νέων μέσων, όπως η ανάγνωση και αξιολόγηση πληροφοριών, η διαδικασία αξιοποίησης των νέων μέσων για πιο απαιτητικές χρήσεις, τόσο περισσότερο γίνεται σαφές ότι είναι απαραίτητη η συστηματική καλλιέργεια του νέου γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2007).

Μέσω των δραστηριοτήτων οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να εξοικειωθούν με:

- τις μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο, ώστε να αποκτήσουν εμπειρία στην αναζήτηση πολυμεσικού υλικού αλλά και στην αναζήτηση και αξιολόγηση του αναγκαίου πληροφοριακού υλικού σχετικά με ένα θέμα.
- βασικά λογισμικά (επεξεργαστής κειμένου, λογισμικό παρουσίασης), ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που αυτά δίνουν για παραγωγή μονοτροπικού και πολυτροπικού κειμένου καθώς και αναθεώρηση και βελτίωση κάθε κειμένου.

Κριτικός γραμματισμός

Οι ΤΠΕ ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού δεν είναι ουδέτερες, αλλά ενσαρκώνουν αντιλήψεις που έχουν σχέση με το κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον που δημιουργήθηκαν, είναι προφανές ότι δημιουργεί νέες προκλήσεις και δεδομένα για τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες και τη διδασκαλία τους (Κουτσογιάννης 2012α).

Μπορούν οι μαθητές/τριες:

- να ασκηθούν στην αναζήτηση, επιλογή και ανάγνωση υλικού από διάφορες πηγές με σκοπό την παραγωγή προφορικών, γραπτών και πολυτροπικών κειμένων.
- να μετατραπούν σε κριτικά σκεπτόμενους καταναλωτές οι οποίοι γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και δε δέχονται αβασάνιστα τα μηνύματα που προέρχονται από τον παραπλανητικό κόσμο της διαφήμισης.

Διδακτικές πρακτικές

Ο ομαδοσυνεργατικός τρόπος διδασκαλίας θεωρείται κατάλληλος, γιατί βοηθά τα παιδιά στην ανάπτυξη σχέσεων και διάδρασης μεταξύ τους. Άλλωστε έτσι τα παιδιά κοινωνικοποιούνται πιο εύκολα, ενώ στα πλαίσια του σεναρίου μας μαθαίνουν να συνεργάζονται αρμονικά. Με τον ομαδοσυνεργατικό τρόπο εργασίας οι μαθητές αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και εμπλέκονται με άμεσο και ενεργό τρόπο σε όλες τις φάσεις της εργασίας. Αυξάνεται, συνεπώς, η δυνατότητα για αυτενέργεια και δημιουργία, ενώ παράλληλα αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα των μαθητών.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ανέκαθεν η μαγειρική *πούλαγε* στην τηλεόραση. Ειδικά στην περίοδο της κρίσης που διανύουμε, οι τηλεοπτικοί μάγειρες έχουν γίνει πιο δημοφιλείς μιας και ο κόσμος έχει επιστρέψει στη σπιτική κουζίνα. Δεκάδες είναι τα σόου μαγειρικής και τα μαγειρικά «ένθητα» σε ποικίλες εκπομπές, δεκάδες σεφ μάς διδάσκουν τα μυστικά της κουζίνας, εκατοντάδες επιλογές έχει η ελληνική οικογένεια για το πιάτο της ημέρας -όταν δεν τρέφεται από τα συσσίτια και όταν έχει τη δυνατότητα να ψωνίσει βερεσέ από τον μπακάλη.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το Π.Σ. επιδιώκει τη σύνδεση παιδείας και σχολείου με τη σύγχρονη κοινωνία και την εξέλιξή της, ενώ παράλληλα η ενασχόληση στο πλαίσιο του ελληνικού

εκπαιδευτικού συστήματος με τη διατροφή είναι συστηματική. Διέπεται από τις αρχές της διαθεματικότητας και της μαθητοκεντρικότητας (αυτενέργεια, κριτική ανάπτυξη, συμμετοχικότητα). Γι' αυτού του είδους τη βαθιά, ουσιαστική, κριτική κατανόηση της πραγματικότητας χρησιμοποιούνται συχνά σήμερα στις παιδαγωγικές επιστήμες οι έννοιες του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών. Η γλώσσα αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό και πολιτισμικό προϊόν που διαμορφώνεται ανάλογα με τις περιστάσεις επικοινωνίας, ενώ ακολουθείται η επικοινωνιακή μέθοδος στη διδασκαλία της και αξιοποιούνται ποικίλα ανοιχτά περιβάλλοντα για την κατανόηση και παραγωγή λόγου (ηλεκτρονικά λεξικά, σώματα κειμένων, διαδίκτυο). Παράλληλα, υιοθετείται η κειμενοκεντρική προσέγγιση που δίνει έμφαση στη μελέτη ευρύτερων, πέραν της πρότασης, γλωσσικών μονάδων (αυθεντικών/ αληθινών και όχι προκατασκευασμένων κειμένων), καθώς και στη νέα κειμενικότητα μέσω της δημιουργίας κειμένων που σχετίζονται με το διαδίκτυο (νέος γραμματισμός) και στην καλλιέργεια της δεξιότητας για κριτική ανάγνωση της διαδικτυακής πληροφορίας (κριτικός γραμματισμός). Οι ΤΠΕ ενσωματώνονται στη μαθησιακή διαδικασία ως εργαλεία που ενισχύουν τη διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση και αποτελούν περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Ο υπολογιστής θεωρείται περιβάλλον που διευκολύνει την αναζήτηση και τον πειραματισμό κατά το γράψιμο, τη συνεργατική μάθηση, τη δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας εντός και εκτός σχολείου, στο πλαίσιο της προώθησης της κοινωνικής διάστασης της μάθησης και της γλώσσας. Ειδικότερα, κατά τη γλωσσική διδασκαλία δημιουργεί συνθήκες επικοινωνιακής χρήσης της γλώσσας, δίνοντας έμφαση στην παραγωγή και κατανόηση αυθεντικών κειμένων. Έτσι, η γλώσσα μετατρέπεται από αντικείμενο προς συζήτηση σε εργαλείο αναζήτησης, αποκτώντας νόημα για τους μαθητές. Υποστηρίζεται επίσης πως μέσω του διαδικτύου η δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας είναι πια πολύ εύκολη, αφού η

πληροφορική και επικοινωνιακή τεχνολογία καταρρίπτει τα τείχη που χώριζαν την αίθουσα διδασκαλίας από τον έξω κόσμο (Κουτσογιάννης κ.ά. 2011).

Κείμενα

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό:

Ιστοσελίδες

- [Συνταγές της παρέας](#)
- [Gourmed](#)
- [Freshbakery](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ φάση: 2 ώρες: Παρουσίαση του θέματος στους μαθητές, διαμόρφωση ενός «συμβολαίου».

Παρακολουθούμε τηλεοπτικές συνταγές.

Ο διδάσκων, χρησιμοποιώντας τη διερευνητική και ανακαλυπτική μέθοδο, επιχειρεί να δημιουργήσει κλίμα δεκτικότητας στους μαθητές για να τους εισαγάγει στην καινούρια θεματική ενότητα «Φροντίζω για τη διατροφή και την υγεία μου». Με καταιγισμό ιδεών παρακινεί τους μαθητές να πουν λέξεις ή φράσεις που τους έρχονται στο μυαλό για όσα παρακολούθησαν καθώς και λέξεις-κλειδιά: π.χ. «σεφ», «τηλεοπτική συνταγή», «junk food», «τοποθέτηση προϊόντων», «ο τηλεθεατής τρώει ό,τι βρίσκει» κ.ά. Οπτικοποιεί τις απαντήσεις των μαθητών με ένα [Wordle](#) ή με το [Tagxedo](#) που το προβάλλει στον πίνακα της τάξης. Έπειτα οι λέξεις κατηγοριοποιούνται και σχολιάζονται. Στη συνέχεια, με κατευθυνόμενο διάλογο, προσπαθεί να εκμαιεύσει απαντήσεις για τις τηλεοπτικές συνταγές και μαγειρικές εκπομπές που παρακολουθούν. Μετά τη συζήτηση ανακοινώνονται οι στόχοι της διδασκαλίας και ο τρόπος εργασίας. Η φάση αυτή της διδασκαλίας περιλαμβάνει εξηγήσεις προς τους μαθητές, ιδιαίτερα των σημείων εκείνων της διδασκαλίας που είναι απαραίτητα προκειμένου να κατανοήσουν τον σκοπό και τους στόχους της και

να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός «συμβολαίου», που θα τηρηθεί από το διδάσκοντα και τους μαθητές στη διάρκειά της. Στο μέρος αυτό εξηγείται η διαδικασία, οι ρόλοι που θα κληθούν να αναλάβουν και το πόσο σημαντική είναι η δική τους συμμετοχή στη διδασκαλία του μαθήματος.

Β΄ φάση: 4 ώρες

Στη φάση αυτή οι μαθητές μεταβαίνουν στο εργαστήριο πληροφορικής για να εργαστούν ομαδικά. Το φύλλο εργασίας, κοινό για όλους, υπάρχει σε φάκελο με τίτλο «διατροφή και υγεία», που έχει φροντίσει να εγκαταστήσει ο διδάσκων στην επιφάνεια εργασίας κάθε υπολογιστή. Στη φάση αυτή οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο και χωρίζονται σε ομάδες. Ο διδάσκων δίνει διευκρινήσεις σχετικά με το φύλλο εργασίας. Σε κάθε ομάδα υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής με επαρκείς δεξιότητες στη χρήση επεξεργαστή κειμένου και φυλλομετρητή. Θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τους ρόλους που αναλαμβάνουν οι μαθητές στα πλαίσια της μικρής ομάδας στο στάδιο της διερευνητικής διαδικασίας ως εξής:

Σε εκείνον του χειριστή του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Σε εκείνον του αναγνώστη - συντονιστή της διαδικασίας.

Σε εκείνον του γραμματέα της ομάδας που κρατά τις σημειώσεις.

Για την ανάθεση των ρόλων σε κάθε μαθητή δεν παρεμβαίνει ο δάσκαλος. Οι μαθητές αναλαμβάνουν το ρόλο εκείνο που οι ίδιοι θεωρούν ότι τους ανήκει και που η ομάδα συνήθως χωρίς αντιρρήσεις τους αναγνωρίζει.

Οι μαθητές προχωρούν στην αναζήτηση, συλλογή, αξιολόγηση και καταγραφή του υλικού. Ρωτούν το διδάσκοντα όταν έχουν απορίες και συνθέτουν τις εργασίες τους. Ο δάσκαλος τονίζει ότι το τελικό αποτέλεσμα πρέπει να είναι αποτελεσματικό γλωσσικά και επικοινωνιακά και η παρουσίασή του να γίνει με τρόπο που να προσελκύει το ενδιαφέρον και την προσοχή των συμμαθητών τους. Ταυτόχρονα τονίζει ότι όλες οι εργασίες θα αναρτηθούν στο edmodo. Κατά την ομαδική εργασία ο διδάσκων επιβλέπει, καθοδηγεί διακριτικά και δίνει διευκρινήσεις. Εφιστά την προσοχή στα σημεία που πρέπει να συζητηθούν, είτε για να διορθωθούν, είτε για να

αναζητηθούν πιο κατάλληλοι τρόποι διατύπωσης. Προσπαθεί να αξιοποιήσει τα λάθη των μαθητών και να τους κάνει να επεξεργαστούν οι ίδιοι τα κείμενά τους σε επίπεδο ορθογραφίας, μορφολογίας, σύνταξης, λεξιλογίου, δομής, επικοινωνιακού πλαισίου. Στόχος του είναι να ενεργοποιηθεί η γλωσσική ενημερότητα των μαθητών, ώστε να επιτευχθεί ένα συγκεκριμένο επικοινωνιακό αποτέλεσμα. Οι μαθητές πρέπει να αντιληφθούν ότι η παραγωγή λόγου συνιστά μια δυναμική διαδικασία που επιδέχεται τροποποιήσεις και βελτιώσεις. Γι' αυτό είναι σημαντικό η βοήθεια του διδάσκοντα να παρέχεται κατά τη διάρκεια της εξάσκησης των μαθητών και όχι εκ των υστέρων.

Στο τέλος της δεύτερης διδακτικής ώρας οι μαθητές αποθηκεύουν τις εργασίες τους και συνεχίζουν με τον ίδιο ρυθμό την τρίτη και τέταρτη διδακτική ώρα. Ο δάσκαλος φροντίζει να τηρείται το χρονοδιάγραμμα και να κατανέμονται σωστά οι εργασίες στον διαθέσιμο χρόνο. Η αποθήκευση των εργασιών είναι επιβεβλημένη, επειδή είναι δύσκολο να βρεθεί ένα συνεχόμενο δώρο στο ωρολόγιο πρόγραμμα για να ολοκληρωθούν τα φύλλα εργασίας. Επίσης, ο διδάσκων επιδιώκει να γίνει τουλάχιστον μία παρουσίαση κατά την τρίτη διδακτική ώρα, ώστε να μην παρουσιαστούν όλες οι εργασίες στο τέλος και κουράσουν τους μαθητές.

Γ' φάση: 2 ώρες

Στη φάση αυτή, που διεξάγεται στο εργαστήρι πληροφορικής, κάθε ομάδα παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δουλειάς της και δέχεται ερωτήσεις, σχόλια, κριτική από τις υπόλοιπες ομάδες. Οι υπόλοιπες ομάδες έχουν τη δυνατότητα να δουν όλα τα φύλλα εργασίας από τον φάκελο που είναι εγκατεστημένος στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή τους και να παρακολουθήσουν τις δραστηριότητες στο ιστολόγιο της τάξης. Ακολουθεί εποικοδομητική συζήτηση και αναστοχασμός. Οι μαθητές προχωρούν σε αυτοαξιολόγηση και γίνεται συνολική αποτίμηση του τρόπου εργασίας τους (τι πήγε καλά και τι όχι).

Κατά τη διάρκεια του προτεινόμενου εκπαιδευτικού σεναρίου ο δάσκαλος αξιολογεί τους μαθητές σε επίπεδο ατομικό και ομαδικό. Στην αρχή αυτό επιτυγχάνεται με τη διαπίστωση των γνώσεων που έχουν οι μαθητές γύρω από το

θέμα που πρόκειται να διερευνηθεί. Στη συνέχεια εκτιμάται ο τρόπος που συνεργάζονται μεταξύ τους και στο τέλος κρίνεται το αποτέλεσμα της εργασίας τους με κριτήρια γλωσσικά και επικοινωνιακά. Τα λάθη γίνονται έναυσμα για αναστοχασμό και αξιοποιούνται δημιουργικά.

Εκτός από την ετεροαξιολόγηση κρίνεται, επίσης, απαραίτητο οι μαθητές να προβούν και στη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης. Κάθε ομάδα θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα των εργασιών της, θα διερευνήσει τους λόγους που την οδήγησαν σε ικανοποιητικά επίπεδα προσέγγισης της γνώσης ή θα αναζητήσει τους παράγοντες που λειτούργησαν ανασταλτικά στην επίτευξη των στόχων της. Με τη διαδικασία αυτή καλλιεργείται η αυτογνωσία των μαθητών, η ικανότητά τους να ελέγχουν, να κρίνουν και να εκτιμούν τις δυνατότητές τους, ενώ οπλίζονται με δεξιότητες, εμπειρίες και στάσεις που θα τους χρησιμεύσουν στην αντιμετώπιση παρόμοιων προβληματικών καταστάσεων στο μέλλον.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες.

Αποστολές:

1. Ανατρέξτε στις παρακάτω δ/νσεις:

<http://www.sintagespareas.gr/>

<http://www.gourmed.gr/>

<http://freshbakery.gr>

Μελετήστε δυο-τρεις πραγματικές συνταγές της αρέσκειας σας και εντοπίστε τα κειμενικά τους χαρακτηριστικά (χρόνοι, όψη, πρόσωπο, ορολογία μαγειρικής, χρήση ρήματος). Προχωρήστε στην αξιολόγηση της προβαλλόμενης θρεπτικής αξίας και της αναφοράς των θερμίδων (αν υπάρχουν), των μονάδων μέτρησης υλικών, του κόστους υλικών. Στην αποστολή σας ζητείστε βοήθεια από την καθηγήτρια της οικιακής οικονομίας. Παρουσιάστε στους συμμαθητές σας τα ευρήματά σας.

Θα μπορούσατε να παρουσιάζετε βήμα προς βήμα την εκτέλεση, να την σχολιάζετε ταυτόχρονα και να την εκτελείτε. Επιλέξτε μια συνταγή η οποία δεν απαιτεί ψήσιμο ή βράσιμο ή τηγάνισμα (π.χ. σαλάτες ή ορεκτικά). Δεν είναι κακή ιδέα και η βιντεοσκόπηση, για να διαφανούν οι μελλοντικοί masterchef.

2. Πώς δικαιολογείται στις μέρες μας, ενώ 1.450.000 άνθρωποι είναι άνεργοι και 400.000 σιτίζονται καθημερινά από τα συσσίτια των δήμων και της εκκλησίας, τα τηλεοπτικά κανάλια να κατακλύζονται από εκπομπές gourmet μαγειρικής; Στην απάντησή σας μπορείτε να αναφέρετε ότι οι εκπομπές μαγειρικής πολλαπλασιάζονται, γιατί είναι παραγωγές χαμηλού (ή και μηδενικού) οικονομικού ρίσκου. Ακόμα και αν παρουσιάσουν χαμηλή τηλεθέαση, το κόστος τους έχει ήδη καλυφθεί χάρη στους χορηγούς και στην γκρίζα διαφήμιση, την «τοποθέτηση προϊόντων» (product placement) από εταιρείες τροφίμων, καταστήματα μαγειρικών και οικιακών σκευών, ηλεκτρικές συσκευές. Επίσης, συχνά οι παρουσιαστές-σεφ

αρκούνται σε χαμηλή αμοιβή, καθώς η τηλεοπτική τους παρουσία ανεβάζει τις επαγγελματικές μετοχές τους, διαφημίζει τα εστιατόριά τους και προϊόντα που κυκλοφορούν με το όνομά τους.

Το κείμενό σας ενδέχεται να φιλοξενηθεί σε εφημερίδα μεγάλης κυκλοφορίας.

3. Διαβάζουμε στον τύπο ότι τον τελευταίο χρόνο δημοσιοποιήθηκαν δύο έρευνες, που διεξήχθησαν για λογαριασμό της ΓΕΣΕΒΕΕ (Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας) και της Ομοσπονδίας Αρτοποιών Ελλάδας και οι οποίες δείχνουν ότι **οι καταναλωτές έχουν μειώσει δραματικά τις δαπάνες τους για ψώνια από το σούπερ μάρκετ, τη λαϊκή αγορά και τον φούρνο της γειτονιάς τους**. Από τη άλλη μεριά, μαθητές καθημερινά λιποθυμούν από την πείνα, ενώ άνεργοι συνταξιούχοι συνωστίζονται και εκλιπαρούν για μια σακούλα δωρεάν οπωροκηπευτικά και, από την άλλη, όλη η Ελλάδα μαθαίνει πόση ώρα πρέπει να βράσουν τα σπαράγγια, για να γίνουν τραγανά με λάδι τρούφας και πτερύγια καρχαρία. Ποια εικόνα της χώρας είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα; Σε έναν πίνακα με δυο στήλες καταγράψτε τις δυο προβαλλόμενες εικόνες-όψεις της σύγχρονης Ελλάδας.

4. Επιλέξτε μια τηλεοπτική συνταγή, παρατηρήστε και σχολιάστε:

Το στήσιμο της σκηνής: τον χώρο, τον χρόνο τα πρόσωπα.

Αναρωτηθείτε ποιος κατευθύνει, τοποθετεί τα πρόσωπα τα προϊόντα, τα αντικείμενα.

Σε ένα άρθρο για τη σχολική εφημερίδα αναφερθείτε τον τρόπο που παρουσιάζετε μια τηλεοπτική συνταγή και συγκρίνετε αυτήν με μια παραδοσιακή.

5. *Κάποτε η μαγειρική πείρα μεταδιδόταν από γενιά σε γενιά, όχι μόνο γιατί η οικογένεια ήταν πιο δεμένη αλλά και για λόγους ανάγκης, επιβίωσης. Οι συνταγές, τα μυστικά της μαγειρικής περνούσαν από χέρι σε χέρι, από στόμα σε στόμα. Σήμερα αυτό συμβαίνει στο διαδίκτυο, όπου πολλά σάιτ μαγειρικής δεν περιορίζονται στο κόπι-πέιστ*

αλλά είναι πλούσιες πολυσυλλεκτικές δεξαμενές μαγειρικής πείρας. Άλλο όμως το να ψάχνεις στο Ίντερνετ συνταγές για κουλουράκια και άλλο να σε βομβαρδίζει η τηλεόραση με ταψιά και κουτάλες! Μα πόσες εκπομπές μαγειρικής αντέχει ακόμα η ελληνική τηλεοπτική αγορά; Γιατί το κοινό δεν τους γυρίζει την πλάτη; Γιατί ο τηλεθεατής τρώει ό,τι βρίσκει;

Σε μια ομιλία προς τους συμμαθητές σας προσπαθήστε να τους πείσετε να αλλάξουν νοοτροπία και να αντιμετωπίζουν κριτικά τα προβαλλόμενα θέματα από τα Μ.Μ.Ε..

6. Διαβάζουμε στον τύπο ότι ανέκαθεν οι άνθρωποι συζητούσαν για το φαγητό ή έτρωγαν ακούγοντας μουσική, όμως σήμερα η μαγειρική γίνεται κομμάτι της βιομηχανίας του ελεύθερου χρόνου και στοιχείο της ταυτότητάς μας. Η κουλτούρα του «φουντισμού» (foodism) είναι ένας όρος ο οποίος επινοήθηκε από τον αμερικανό συγγραφέα Γουίλιαμ Ντερέσιεβιτς. Η κεντρική ιδέα του συγγραφέα είναι ότι σε ένα διευρυνόμενο κύκλο ανθρώπων το φαγητό θεωρείται μορφή τέχνης και για πολλούς ταυτίζεται με τη δημιουργικότητα, την επιχειρηματικότητα, την πολιτική και την υγεία, ακόμα και τη θρησκεία. Το φαγητό μπολιάζεται «με το νόημα της ζωής» και εκφράζει τις συμβολικές αξίες αλλά και τις πνευματικές αναζητήσεις μιας μορφωμένης τάξης. Έτσι, αντί να συζητούν π.χ. για ταινίες τέχνης ή για τη λογοτεχνία, προτιμούν να επιδεικνύουν τις γνώσεις τους για ιταλικά τυριά ή για την πολυνησιακή κουζίνα.

Όμως και στην Ελλάδα αναδύεται μια ιδιότυπη «αριστοκρατία της γεύσης», όπου η ευγένεια των γαστρονομικών προτιμήσεων, καθώς και το βάθος και το εύρος των διατροφικών γνώσεων είναι πιστοποιητικά καλλιέργειας και πνευματικής κομψότητας. Έβδομη τέχνη το σινεμά, όγδοη η φωτογραφία, ένατη τα κόμικς ... και η μαγειρική τείνει να θεωρηθεί η δέκατη μούσα του τηλεοπτικού πολιτισμού μας ή μάλλον η μητέρα όλων των τεχνών.

Με ποιους τρόπους γίνεται τελικά η ανάγνωση και επιβολή συνταγών ομορφιάς, επιτυχίας, επαγγελματικής ανέλιξης, παραγωγής ταινιών, βιβλίων, προτύπων ζωής από το σύγχρονο κόσμο; Ποια συστατικά είναι απαραίτητα, για να εκτελεστεί μια από

τις παραπάνω συνταγές που αναφέρθηκαν και ποια σημασία παίρνει για τον σύγχρονο κόσμο η λέξη συνταγή; Γράψτε μια συνταγή ομορφιάς ή επιτυχίας μιας ταινίας ακολουθώντας τα βήματα μιας παραδοσιακής συνταγής.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Είναι καλό επίσης να γίνει μια αναζήτηση στο διαδίκτυο για λογοτεχνικά κείμενα, ποιήματα, παροιμίες, γνωμικά και αποφθέγματα σχετικά με τη διατροφή. Τα παιδιά μπορούν επίσης να μεταβούν στην [Πύλη για την ελληνική γλώσσα](#), στη συνέχεια στα Ηλεκτρονικά Λεξικά και συγκεκριμένα στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη). Μεταβαίνουν στη σύνθετη αναζήτηση και πληκτρολογούν στην ετυμολογία *γαλλ., βρες* (το εντοπίζουν από τις συντομογραφίες). Πληκτρολογούν *ε (στο πρώτο διάκενο) και *βρες*. Αποκτούν με αυτό τον τρόπο λίστα λέξεων δάνειων από τα γαλλικά με το επίθημα –ε. Τα παιδιά απομονώνουν το λεξιλόγιο που αναφέρεται στη μαγειρική ή στη σύνθετη αναζήτηση, ερμήνευμα, φαγητό, επίπεδο ύφους, λαϊκό και σχολιάζουν τα ευρήματα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το προτεινόμενο σενάριο πιστεύουμε ότι είναι εφικτό και πρέπει να πραγματοποιηθεί στη διδακτική πράξη, γιατί εκλαμβάνει τη μάθηση ολιστικά και είναι συμβατό με τις αρχές και τους στόχους του Νέου Σχολείου. Το ζήτημα που πρέπει να προσέξει ο εκπαιδευτικός που πρόκειται να το υλοποιήσει, είναι η «προστιθέμενη αξία» από τη χρήση των νέων τεχνολογιών. *Για το μάθημα της γλώσσας η προστιθέμενη αυτή αξία μπορεί να εντοπιστεί σε τρεις κυρίως, συνήθως αλληλένδετους, τομείς: στην παιδαγωγική (στο πώς θα πραγματώνεται η διδασκαλία), στην μαθησιακή διάσταση (πώς θα προκύπτει μάθηση) και στον τομέα των γραμματισμών. Στην πρώτη και στη δεύτερη περίπτωση καλό είναι να προκύπτει με σαφήνεια σε τι διευκολύνει η χρήση των νέων μέσων την παιδαγωγική και τη μαθησιακή διαδικασία. Στην τρίτη περίπτωση είναι απαραίτητη η σύνδεση των νέων μέσων με τους νέους γραμματισμούς και τον κριτικό γραμματισμό (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012).*

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εξοικείωση των μαθητών με τα διάφορα προγράμματα και διαδικτυακά εργαλεία που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Αυτό σημαίνει ότι θα έχει αφιερώσει από πριν χρόνο στη γνωριμία και εξάσκηση των

μαθητών με τις ΤΠΕ. Τέλος, οφείλει να έχει κατά νου ότι οι ΤΠΕ θεωρούνται περιβάλλοντα που διευκολύνουν την αναζήτηση και τον πειραματισμό κατά το γράψιμο, τη συνεργατική μάθηση και τη δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας εντός και εκτός σχολείου, στο πλαίσιο της προώθησης της κοινωνικής διάστασης της μάθησης και της γλώσσας. Ωστόσο, η χρήση τους δεν αποτελεί πανάκεια, αλλά μέσο που εξυπηρετεί συγκεκριμένους διδακτικούς και παιδαγωγικούς στόχους. Το συγκεκριμένο πλαίσιο προτείνεται πρωτίστως, για να μπορεί να αποτυπώνει τις μεταβολές, να αναδεικνύει τις ενδεχόμενες προσωπικές αναζητήσεις, αλλά παράλληλα να μπορεί να καταγράφει τις ενδεχόμενες ισχύουσες δομές του συστήματος (Κουτσογιάννης 2012β).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο:

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html [15.8.2013]

Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο:

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bt_hmia.pdf [15.8.2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012α. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο: <http://www.greeklanguage.gr/digitalschool> [15.8.2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012β. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο:

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/anaptuxe_senario_n_-_glossa_deuterobathmia_ekpaideuse..pdf [15.8.2013]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«Μπουκωμένοι τηλεθεατές, πεινασμένοι πολίτες», της Μ. Τζιαντζή

Πολλοί τηλεθεατές νιώθουν μπουκωμένοι, λιγωμένοι από τα δεκάδες τηλεοπτικά τραπέζια που στρώνονται καθημερινά, από το πρωί μέχρι το βράδυ. Ακόμα και το σαββατόβραδο, αντί για μια κωμωδία ή ένα ούεστερν, μια καλή αστυνομική ταινία, ένα μουσικοχορευτικό πρόγραμμα, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι βλέπουν άλλους ανθρώπους να μαγειρεύουν. Το «είδος», η εκπομπή μαγειρικής, είναι τόσο παλιό όσο και η τηλεόραση. Δεν έχει νόημα το να λιθοβολήσουμε το είδος καθαυτό, που φυσικά έχει θέση σε ένα πρόγραμμα ποικίλου περιεχομένου.

Η τηλεόραση δεν απευθύνεται στις ελίτ, αλλά σε ένα κοινό με ποικίλα ενδιαφέροντα. Αυτό που προκαλεί την αγανάκτηση πολλών είναι αφενός ο παροξυσμός της τηλεοπτικής μαγειρικής, το μέγα πλήθος των εκπομπών και, αφετέρου, το γεγονός ότι σε μέρες φτώχειας τα κανάλια μάς λένε «φάτε μάτια ψάρια».

Αυτό το μήνα δημοσιοποιήθηκαν δύο έρευνες, που διεξήχθησαν για λογαριασμό της

ΓΕΣΕΒΕΕ (Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας) και της Ομοσπονδίας Αρτοποιών Ελλάδας, και οι οποίες δείχνουν ότι οι καταναλωτές έχουν μειώσει δραματικά τις δαπάνες τους για ψώνια από το σούπερ μάρκετ, τη λαϊκή αγορά και το φούρνο της γειτονιάς τους. Από τη μια μεριά, μαθητές λιποθυμούν από την πείνα ενώ άνεργοι συνταξιούχοι τσακώνονται και εκλιπαρούν για μια σακούλα δωρεάν οπωροκηπευτικά και, από την άλλη, όλη η Ελλάδα μαθαίνει πόση ώρα πρέπει να βράσουν τα σπαράγγια για να γίνουν τραγανά και όχι νιανιά.

Αν και η αλήθεια είναι ότι σε αρκετές τηλεοπτικές συνταγές δεν χρησιμοποιούνται μόνο προϊόντα πολυτελείας, λάδι τρούφας και πτερύγια καρχαρία, αλλά και πιο ταπεινά υλικά, αλεύρι, όσπρια και ζυμαρικά. Όμως προσοχή! Η κλασική φασολάδα φανερώνει έλλειψη φαντασίας όχι όμως οι «φακές με μπέικον, προσούτο και μέλι». Στο Master Chef οι κριτές ζητούν από τους διαγωνιζόμενους να μαγειρέψουν «κάτι δημιουργικό με όσπρια» και η παρουσιάστρια εξηγεί: «Θέλουμε από εσάς πιάτα εστιατορικού επιπέδου, απόλυτα δημιουργικά». Άλλο το υψιπετές «εστιατορικό επίπεδο» και άλλο το επίπεδο του μαγέρικου ή της караβάνας.

Η κουλτούρα του «φουντισμού» (foodism)

Πριν δύομισι χρόνια, ένας παίχτης σε ένα ριάλιτι μαγειρικής, δήλωσε ότι το όνειρό του είναι να μαγειρέψει στο Μέγαρο Μουσικής. Όχι «για» το Μέγαρο, αλλά επί της σκηνής του Μεγάρου και με το κοινό να τον παρακολουθεί συνεπαρμένο. Τότε κάποιιοι αναρωτήθηκαν ποιο θα μπορούσε να είναι το επόμενο καλλιτεχνικο-επαγγελματικό βήμα του επίδοξου σεφ: να μαγειρέψει στο Ηρώδειο ή στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου;

Όμως αυτό που τότε έμοιαζε εξωφρενικό, έγινε πραγματικότητα. Στον κύκλο «Μουσική Γευσιγνωσία», επώνυμοι σεφ μαγειρεύουν για το κοινό του Μεγάρου και οι φιλόμουσοι γεύονται τις δημιουργίες τους στα διαλείμματα της συναυλίας, στην

ειδικά διαμορφωμένη με ροτόντες αίθουσα Banquet. Και δεν τρώνε ό,τι κι ό,τι, αλλά πιάτα που συνδυάζονται με το πνεύμα της μουσικής, γεύσεις φίνες, ψαγμένες, καμωμένες για λεπτές ψυχές, αυτιά και ουρανίσκους. Έτσι, τα βαλς του Στράους συνδυάζονται με «ντοματόσουπα ζελαρισμένη, μαριναρισμένο σταμναγκάθι και “τριλογίες” σολομού», ενώ στις συνθέσεις του Τέλεμαν ταιριάζουν οι «ασυνήθιστες γεύσεις», όπως «ψωμί από χαρούπι, φάβα από αρακά, πουρές από καυκαλήθρες». Το εισιτήριο δεν είναι τρομακτικά ακριβό ενώ η ορχήστρα παίζει αφού οι σερβιτόροι έχουν μαζέψει τα πιάτα από τα τραπέζια, όμως αναρωτιέται κανείς πώς, μετά από τόσες λεπτές γεύσεις και εξευγενισμένα ακούσματα, αντέχει κανείς, γυρίζοντας σπίτι του, να δει κάποιον να ψάχνει στον κάδο των σκουπιδιών, για φαγητό.

Δεν πρόκειται για τη λεγόμενη «προκλητική κατανάλωση» (conspicuous consumption), αλλά για την κουλτούρα του «φουντισμού» (foodism) η οποία την τελευταία δεκαετία κερδίζει έδαφος κυρίως στα μεσαία στρώματα. Ο όρος επινοήθηκε από τον αμερικανό συγγραφέα (και οικειοθελώς παραιτηθέντα πανεπιστημιακό) Γουίλιαμ Ντερέσιεβιτς, που τον ανέπτυξε αρχικά σε ένα άρθρο του στους Νιου Γιork Τάιμς πέρυσι το φθινόπωρο. Η κεντρική ιδέα του συγγραφέα είναι ότι σε ένα διευρυνόμενο κυκλο ανθρώπων το φαγητό θεωρείται μορφή τέχνης και για πολλούς ταυτίζεται με τη δημιουργικότητα, την επιχειρηματικότητα, την πολιτική και την υγεία, ακόμα και τη θρησκεία. Το φαγητό μπολιάζεται «με το νόημα της ζωής» και εκφράζει τις συμβολικές αξίες αλλά και τις πνευματικές αναζητήσεις μιας μορφωμένης τάξης. Έτσι, αντί να συζητούν, π.χ., για ταινίες τέχνης ή για τη λογοτεχνία, προτιμούν να επιδεικνύουν τις γνώσεις τους για ιταλικά τυριά ή για την πολυνησιακή κουζίνα.

Ο Γ. Ντ. δέχτηκε σφοδρές επικρίσεις για το άρθρο του, με αποτέλεσμα, λίγους μήνες αργότερα, να επανέλθει για να εξηγήσει ότι, στους κύκλους των «καλλιεργημένων», το φαγητό έχει αντικαταστήσει την τέχνη ως αντικείμενο έμπνευσης, ανταγωνισμού, συζήτησης και λατρείας. Όμως το φαγητό, εξηγεί, «δεν είναι τέχνη, δεν έχει

αφηγηματικό ή αναπαραστατικό χαρακτήρα, δεν εκφράζει ιδέες, δεν οργανώνει συναισθήματα».

Ο Γ. Ντ. αναφέρεται στην εκλεπτυσμένη Αμερική που θα ήθελε να εκπέμπει μια ευρωπαϊκή αύρα και όχι στη λεγόμενη «ζώνη της Βίβλου» όπου το χάμπουργκερ και η μπριζόλα ήταν και θα είναι βασιλιάς. Πόσο αναχρονιστικός μοιάζει ο Μπουνιουέλ που στα απομνημονεύματά του παραδέχεται ότι «δύο τηγανητά αυγά με λουκάνικα μου δίνουν μεγαλύτερη απόλαυση απ’ όλες τις “καραβίδες α λα βασίλισσα της Ουγγαρίας”...»!

[πηγή: <http://www.ramnousia.com/2013/03/mpoykomenoi-tiletheates-peinasmenoi-polites.html#.VBVH0ecVfjE>]